

Psikolojik İyi Oluşun Genel Öz Yeterlik Üzerindeki Etkisi: Demografik Değişkenlerin Moderatör Etkisi

The Effect of Psychological Well-Being on General Self-Efficacy: The Moderating Role of Demographic Variables

İbrahim FIRAT¹

Öz

Amaç: Bu çalışma, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin genel öz yeterlik inançları üzerindeki etkisini ve bu ilişkide demografik faktörlerin (cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi, meslek kategorisi ve okul türü) moderatör rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Tasarım/Yöntem: Araştırma, nicel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiş ve Likert ölçeklerine dayalı bir anket uygulanmıştır. Çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerden oluşan 501 kişilik bir örneklemle yürütülmüştür. Veriler, SPSS, AMOS ve PROCESS makro araçlarıyla analiz edilmiş; temel ilişkiyi test etmek için basit doğrusal regresyon, düzenleyici etkileri belirlemek için moderasyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi bulunmuştur. Ancak moderasyon analizleri, demografik değişkenlerin bu ilişkide düzenleyici bir rolü olmadığını göstermiştir. Sonuçlar, psikolojik iyi oluşun bireylerin genel öz yeterlik inançlarını artıran önemli bir faktör olduğunu ve bu etkinin demografik değişkenlerden bağımsız olarak güçlü şekilde devam ettiğini ortaya koymuştur.

Sınırlılıklar: Araştırma, belirli bir bölgede öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiş olup, farklı meslek grupları ve kültürel bağlamlara genellenebilirliği sınırlıdır. Çalışma kesitsel bir tasarıma sahip olduğu için değişkenler arasındaki ilişkiler nedensellik yerine yalnızca ilişkisellik düzeyinde değerlendirilmiştir.

Özgünlük/Değer: Bu çalışma, psikolojik iyi oluş ve genel öz yeterlik ilişkisini demografik faktörlerin düzenleyici rolü açısından ele alan sınırlı araştırmalardan biridir. Elde edilen bulgular, çalışanların psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmaya yönelik örgütsel stratejilerin geliştirilmesi açısından önemlidir. Çalışma, özellikle yönetim ve organizasyon bağlamında psikolojik iyi oluşun mesleki başarı üzerindeki etkisini ortaya koyarak literatüre katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik İyi Oluş, Genel Öz Yeterlik, Çalışan Motivasyonu, Moderasyon Analizi, Örgütsel Davranış

Abstract

Purpose: This study examines the impact of psychological well-being on general self-efficacy and the moderating role of demographic factors (gender, marital status, age, education level, tenure, occupational category, and school type).

Design/Methodology: A quantitative research method was employed, using a Likert-scale-based survey. The sample consists of 501 teachers working in schools under the Ministry of National Education. Data were analyzed using SPSS, AMOS, and PROCESS macro tools. Simple linear regression assessed the main effect, while moderation analyses examined the role of demographic variables.

Findings: Psychological well-being positively and significantly affects general self-efficacy. However, moderation analyses indicate that demographic variables do not significantly alter this relationship. The results suggest that psychological well-being consistently enhances self-efficacy, regardless of demographic differences.

Limitations: The study focuses on teachers in a specific region, limiting its generalizability to other professions and cultural contexts. Additionally, self-report measures were used, which may introduce response bias. As the study employed a cross-sectional design, the relationships between variables were evaluated at the correlational rather than causal level.

Originality/Value: This study is among the few that explore the moderating role of demographics in the relationship between psychological well-being and self-efficacy. It highlights the need for organizational strategies that support employees' well-being and contributes to the management and organization literature by emphasizing its role in professional success.

Keywords: Psychological Well-Being, General Self-Efficacy, Employee Motivation, Moderation Analysis, Organizational Behavior

¹Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Kozluk Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi, ibrahimfirat4673@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6102-7176

1. GİRİŞ

Çalışanların bireysel ve profesyonel yeterlilikleri, örgütlerin verimliliği ve performansı üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Day & Gu, 2014). Özellikle, öğretmenlerin psikolojik iyi oluş durumları ve genel öz yeterlik inançları, hem bireysel hem de örgütsel düzeyde başarısını destekleyen kritik faktörler arasında yer almaktadır (Bandura, 1997; Ryff, 1989). Psikolojik iyi oluş, bireyin anlamlı bir yaşam sürebilme, potansiyelini gerçekleştirme ve zorluklarla başa çıkma becerisini ifade ederken (Ryff, 2014), genel öz yeterlik, bireyin belirli bir hedefe ulaşma konusundaki yetkinlik algısını ifade etmektedir (Bandura, 1997).

Çalışanların psikolojik iyi oluşu ve öz yeterlik algısı; liderlik, örgütsel destek ve iş ortamı gibi faktörlerden etkilenir ve bu durum, örgütsel davranış ile performansı önemli ölçüde etkiler (Luthans vd, 2007). Örneğin, yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip çalışanların çatışma yönetimi, motivasyon ve liderlik becerileri açısından daha etkin oldukları gözlemlenmiştir (Schaufeli & Bakker, 2004). Benzer şekilde, genel öz yeterlik algısının bireylerin stresle başa çıkma becerilerini, örgütsel bağlılıklarını ve iş performanslarını olumlu yönde etkilediği gösterilmiştir (Skaalvik & Skaalvik, 2010). Bandura'nın (1997) sosyal bilişsel teorisi, olumlu psikolojik durumların bireylerin zorluklarla başa çıkma stratejilerini geliştirme ve öz yeterlik algılarını artırma üzerindeki etkisini açıklamaktadır.

Demografik faktörlerin, özellikle cinsiyet, yaş, mesleki kıdem ve öğrenim düzeyi gibi değişkenlerin, bireylerin psikolojik iyi oluş ve genel öz yeterlik algıları üzerindeki etkilerini anlamak, örgütlerin çalışan bağlılığını artırmaya yönelik daha hedefli politikalar geliştirmesi açısından kritik bir adım olabilir. Benzer şekilde, Bıyıkbeyi ve Tatlı (2025) de örgütsel süreçlerde bireylerin çevresel değişkenlere verdiği tepkilerin doğrudan değil, dolaylı mekanizmalarla şekillendiğini ortaya koyarak, bireysel faktörlerin etkisinin daha karmaşık dinamiklerle incelenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yurtal ve Elgit'in (2022) çalışmasında, kıdem düzeyi yüksek çalışanların öz yeterlik algılarının daha düşük kıdeme sahip çalışanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Eagly'nin (1987) toplumsal cinsiyet rolleri teorisine göre, kadın ve erkek çalışanlar farklı sosyal beklentiler içinde olduğundan, mesleki yeterlik algıları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde bu durumun etkili olabileceği öne sürülmektedir. Gelişimsel psikoloji perspektifinden bakıldığında, yaş ilerledikçe bireylerin mesleki deneyimlerinin artması ve stresle başa çıkma becerilerinin gelişmesi, onların öz yeterlik algılarında ve psikolojik iyi oluş düzeylerinde bir artış sağlayabilir (Lachman & Weaver, 1998). Literatürde demografik faktörlerin bireylerin iyi oluş ve öz yeterlik düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen bunlara benzer şekilde çalışmalar mevcuttur. Ancak, bu etkilerin örgütsel davranış ve insan kaynakları yönetimi bağlamında ele alındığı çalışmalarda sınırlı bir perspektif olduğu anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, örgütlerde çalışanların psikolojik iyi oluş ve genel öz yeterlik düzeylerinin anlaşılması, demografik değişkenlerin bu unsurlar üzerindeki etkisini örgütsel davranış perspektifinden ele alarak insan kaynakları yönetimi stratejilerinin daha hedefli ve etkili hale getirilmesine katkı sağlayabilir.

Bu çalışmanın amacı, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin genel öz yeterlik algıları üzerindeki etkisini incelemek ve bu ilişkiye demografik değişkenlerin moderatör etkisini analiz etmektir. Çalışmada, psikolojik iyi oluş ve genel öz yeterlik arasındaki temel ilişki analiz edilirken, cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi ve çalışılan iş kategorisi gibi demografik faktörlerin moderasyon etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulguların, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarını güçlendirmek amacıyla; mesleki gelişim programlarının artırılması, psikolojik iyi oluşu destekleyen okul içi uygulamaların yaygınlaştırılması, öğretmenler arası iş birliği ve dayanışmanın teşvik edilmesi, ayrıca daha kapsayıcı ve destekleyici okul iklimlerinin oluşturulması yönünde insan kaynakları politikalarına katkı sunması beklenmektedir. Ayrıca, örgütsel performans ve çalışan tatminini artıracak stratejilere rehberlik etmesi amaçlanmaktadır.

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Psikolojik iyi oluş kavramının kökenleri Aristoteles'in "eudaimonia" anlayışına kadar uzanmaktadır. Aristoteles, "eudaimonia"yı insan yaşamının nihai amacı olarak tanımlamış ve bunu erdemli bir yaşam sürmek, bireyin potansiyelini gerçekleştirmek ve anlamlı bir hayat yaşamak şeklinde açıklamıştır. Bu anlayış, bireyin mutluluğunu ve yaşam memnuniyetini en üst düzeye çıkarmayı ifade eder ve modern psikolojik iyi oluş kavramıyla paralellik göstermektedir (Aristoteles, 2000). Modern dönemde, Carol Ryff bu kavramı daha kapsamlı bir şekilde ele almış ve bireyin

psikolojik sağlığını ve yaşam kalitesini artıran unsurları açıklayan bir model geliştirmiştir. Ryff'in (1989) modeline göre, psikolojik iyi oluş; özerklik, çevresel hkimiyet, kişisel gelişim, olumlu ilişkiler, amaçlı yaşam ve kendini kabul olmak üzere altı temel boyuttan oluşmaktadır. Günümüz sosyal bilim insanları da bireylerin psikolojik iyi olma durumlarını çeşitli farklılıklara göre ele almışlardır (zbek & Akyüz, 2022). Çünkü bir bireylerde iyi olma durumuna karşılık gelen birçok kavram bulunmaktadır. Bireysel iyi oluş, olumlu veya olumsuz duygu durumları, yaşam doyumu, yaşam kalitesi gibi kavramlar anlam olarak psikolojik iyi oluş kavramını tam olarak karşılamayan ancak aralarında ilişki bulunan ifadeleri içerisinde barındırmaktadır. Söz konusu kavramların tümünün bireylerin psikolojik iyi oluş durumları üzerinde etkisi bulunmaktadır (Gülaçtı, 2009). Ryff ve Keyes, (1995)'e göre, bireyin yaşamında anlam ve amaç bulması, olumlu ilişkiler geliştirmesi ve kendini gerçekleştirmesi gibi unsurları içermektedir. Bireylerin duygusal, bilişsel ve sosyal yönlerden kendilerini tatmin olmuş hissetme durumu olarak tanımlamaktadır. Keyes (2002), bireyin yaşamda başarılı bir şekilde işlev görmesi ve hayattan memnuniyet duyması olarak tanımlamaktadır. Seligman (2011) ise, psikolojik iyi oluşun mutluluk ve tatmin duygularını içeren daha geniş bir refah anlayışı olduğunu belirtir. Alan yazında yer alan bu çalışmalar ışığında, psikolojik iyi oluş, bireyin hayatında anlam ve amaç bulması, kişisel gelişimini sürdürebilmesi ve sosyal ilişkilerinde tatmin yaşaması gibi unsurları içerdiği bir kavram olarak değerlendirilebilir. Aynı zamanda, bireyin kendisi ve çevresiyle barışık olmasını, olumlu duygular yaşamasını ve zorluklarla başa çıkabilme kapasitesini açıklayan bir yapı olarak ele alınmaktadır. Bireyin olumlu ve olumsuz duygularının kıyaslandığında, olumlu duyguların baskın olması, bireyin yaşamıyla ilgili düşünce ve hislerinin olumlu olması ve genel olarak pozitif bir psikolojik bakış açısına sahip olması, bireyin psikolojik olarak iyi durumda olduğunu ifade eder (Yılmaz & Büyükcebeci, 2019). Psikolojik iyi oluş hali, zihinsel ve duygusal açıdan daha iyi olmayı içermekle birlikte, genel şekliyle kendini iyi hissetme veya iyi performans gösterme anlamında da kullanılabilir (Gen, 2013).

z yeterlik (self-efficacy) kavramı, Bandura'nın (1977) Sosyal-Bilişsel Kuramı çerçevesinde geliştirilmiştir. Bandura'ya göre, öz yeterlik algısı bireyin motivasyonunu, düşüncelerini ve davranışlarını doğrudan etkiler. Bandura (1986), bilgi, beceri ve uygulamanın yaşamda başarılı olmak için yeterli olmadığını aynı zamanda bireylerin kişisel öz-yeterlikleri ve becerileri hakkındaki düşünce ve inançları, motivasyonları ve davranışları da performansına etki ettiğini ifade etmektedir. z yeterlik kişinin yetenekli olmasından ziyade kendi kaynaklarına güvenmesini ön plana alır. Birey herhangi bir içi yapabilme becerisine sahip olsa bile o içi yapacağına dair inancı ve devamında bu yönde davranışı yok ise başarısız olabilir (Işık & iek, 2020; Yner, 2020; Kılınç, 2017). z yeterlik inancı, bireylerin belirli bir performans sergilemek için gereken etkinlikleri ve eylemleri düzenleyip, bunları başarıyla gerçekleştirme yeteneklerine olan inanç olarak nitelendirilebilir. Diğer bir anlatımla bireyin herhangi bir içi başarabileceğine ilişkin inanç olarak açıklanabilir. Bandura (1997), z yeterlik kavramını her ne kadar bireyin kendi yeteneğine yönelik bir algı olarak ele alsa da bu durumun genelleştirilebileceğini ifade etmektedir (Ekici, 2008). Zira z yeterlik kavramı duruma özgü kullanıldığı gibi son yıllardaki çalışmalarda "genel öz yeterlik" olarak da kullanılmaktadır (Kılınç, 2017: 20). Kavramın genelleştirilmiş halinin lği (Aypay, 2010; Scherbaum, vd., 2006) artık çalışmalarda kullanılmaya başlandığı görülmektedir (Uğurlu & Fırat, 2023: 9). Bu bağlamda genel öz yeterlik, bir duruma özgü olmanın dışında genelleştirilebilen durumlar için geçerli olan bireylerin yeteneklerine dair inançlarını açıklamaktadır (Tipton & Worthington, 1984). Luszczynska vd. (2005b), daha geniş bir ifadeyle genel öz yeterlik inancını, bireyin yeni veya zorlu durumlarda üstesinden gelme ve hedeflerine ulaşma yeteneğine olan inanç şeklinde ifade etmektedir. Bandura (1977) ise, genel öz yeterliği bireyin belirli bir durumu ya da görevi başarıyla tamamlayabileceğine dair inancını ifade ederek kişinin yeteneklerine olan güvenini ve bu yetenekleri kullanarak hedeflerine ulaşma kapasitesini vurgular. Sosyal bilişsel kuramı, düşük genel öz-yeterlik düzeyine sahip bireylerin gelişim ve yeteneklerini değerlendirirken olumsuz bir eğilim sergilediklerini; yüksek genel öz-yeterlik düzeyine sahip bireylerin ise iyimser ve mücadeleci olduklarını belirtmektedir (zsoy & Ardiç, 2020).

z yeterlik, bireyin belirli bir görevi yerine getirebileceğine olan inancını ifade eden bir kavramdır ve bireylerin içsel motivasyonu ve başarıya ulaşma kapasitesi ile yakından ilişkilidir (Schwarzer & Jerusalem, 1995). Pozitif psikoloji yaklaşımına göre, psikolojik iyi oluşun bireylerin öz yeterlik algıları üzerinde pozitif bir etkisi bulunmaktadır (Seligman, 2011). Yin vd. (2023)'e göre, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarını şekillendiren faktörler arasında psikolojik iyi oluş önemli bir yer

tutmaktadır. Zira, Bandura'nın (1997) öz yeterlik teorisi, bireyin psikolojik durumu ile öz yeterlik algısı arasındaki güçlü ilişkiyi vurgulamaktadır. Alan yazında da, psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik inancı arasındaki etkileşimi farklı örneklemeler kapsamında ele alan çalışmalarda, pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Örneğin, Bradson ve Strober (2024) hastalar üzerinde, He, Fang ve Du (2023) öğrenciler üzerinde, Üner ve arkadaşları (2023) okul idarecileri üzerinde, Zeng ve arkadaşları (2021) öğrenciler üzerinde, Sarıtaş (2019) öğretmen adayları üzerinde, Kılınç (2017) öğrenciler üzerinde, Xie ve arkadaşları (2020) hemşireler üzerinde ve De-Caroli ve Sagone (2014) 14-18 yaş arasındaki gençler üzerinde yaptıkları çalışmalarda, bu değişkenler arasında anlamlı ilişkiler tespit etmişlerdir. Özellikle öğretmenler bağlamında yapılan çalışmalarda, Caprara ve arkadaşları (2006) ortaokul öğretmenleri üzerinde, Cansoy, Parlar ve Türkoğlu (2020) genel öğretmenler üzerinde, Ateş ve Ateş (2023) voleybol eğitimcileri üzerinde ve An ve Tao (2024) İngilizce öğretmenleri üzerinde psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik inancı arasında anlamlı ilişkiler bulmuşlardır. Bu bulgular, psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişkinin, öğretmenler bağlamında da tutarlı bir şekilde ortaya çıktığını göstermektedir. Zira Bandura'nın (1997) Sosyal Bilişsel Teorisi ve Ryff'in (1989) Psikolojik İyi Oluş Modeli, bu ilişkiyi teorik olarak desteklemektedir. Özellikle eğitim bağlamında, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarını etkileyen temel unsurlar arasında mesleki deneyim (Tschannen-Moran & Woolfolk Hoy, 2001), destekleyici okul ortamı (Goddard vd., 2004), mesleki gelişim fırsatları (Ross & Bruce, 2007) ve öğrenci başarısı (Klassen & Chiu, 2010) önemli bir yer tutmaktadır. Literatür taramasına dayanarak, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarını etkileyen yukarıda belirtilen unsurların geniş çapta incelendiği, ancak psikolojik iyi oluş kavramı ile bu inançlar arasındaki ilişkinin yeterince ele alınmadığı gözlemlenmiştir. Öz yeterlik ve mesleki performans arasındaki ilişkiler, özellikle eğitim bilimleri literatüründe kapsamlı bir şekilde incelenmiştir (Tschannen-Moran & Woolfolk Hoy, 2001; Goddard vd., 2004). Bununla birlikte, öğretmenlerin psikolojik iyi oluş durumlarının öz yeterlik inançları üzerindeki etkisini örgütsel davranış perspektifinden ele alan çalışmalara sınırlı sayıda rastlanmış olup, bu bağlamda özellikle Schwarzer ve Hallum'un (2008) çalışması dikkati çekmektedir. Benzer şekilde, Ateş ve Ateş (2023) ile An ve Tao (2024)'ün çalışmalarında, bireylerin duygusal iyilik hallerinin genel öz yeterlik inançlarının temel bir belirleyicisi olduğu vurgulanmıştır. Bu çalışmalarda, psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek olan bireylerin, görevlerini yerine getirme konusunda daha güçlü bir inanç geliştirdiği ve buna bağlı olarak öz yeterlik düzeylerinin anlamlı ölçüde arttığı belirtilmiştir. Ayrıca, psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek bireylerin yaşam zorluklarını daha etkili bir şekilde aşabilme becerisi geliştirmelerinin, öz yeterlik algılarında kayda değer bir artışa neden olduğu ifade edilmiştir. Luszczynska vd., (2005a), psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek bireylerin, daha fazla içsel motivasyona ve başarı odaklı bir bakış açısına sahip oldukları, dolayısıyla öz yeterlik inançlarının da güçlendiğini belirtmektedir. Ryff ve Keyes, (1995), psikolojik iyi oluşun bireyin olumlu duygularını artırarak öz yeterlik algısını geliştirdiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, bireylerin psikolojik olarak iyi hissettikleri durumlarda, genel öz yeterlik inançlarının daha yüksek olacağı öne sürülmektedir. Bu varsayımdan hareketle ana etki hipotezi (H₁) geliştirilmiştir.

Ana Etki Hipotezi:

H₁: “Psikolojik iyi oluş, genel öz yeterlik inancı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.”

Sosyal bilimlerin doğasında bulunan görecelik gereği bazı etkiler; durumlara, bireysel özelliklere, bağlama veya kültüre bağlı olarak değişebilmektedir (Gürbüz, 2021:89). Çalışmada incelenen demografik faktörler, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisini düzenleyebilecek değişkenler olarak ele alınmıştır. Alan yazın çalışmaları, demografik değişkenlerin bireylerin psikolojik iyi oluş durumları ve genel öz yeterlik inançları üzerinde anlamlı etkiler yaratabildiğini göstermektedir. Örneğin, Oğuz Duran ve Çalışkan (2020), Doğan ve Aslan (2022) ile Gündüz ve Çağırca (2023) psikolojik iyi oluş ile cinsiyet değişkeni arasında; İmroğlu ve arkadaşları (2021) psikolojik iyi oluş ile cinsiyet, medeni durum ve çalışma durumu arasında; Kahraman ve Çelik (2022) psikolojik iyi oluş ile okul türü ve çalışma süresi arasında anlamlı ilişkiler tespit etmişlerdir. Benzer şekilde, Seyedi-Andi ve arkadaşları (2019) genel öz yeterlik ile aile geliri, okul türü ve sınıf değişkenleri arasında; Keskin ve Toprakçı (2024) genel öz yeterlik ile eğitim düzeyi arasında; Parlar ve Gençal Yazıcı (2017) genel öz yeterlik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişkiler bulmuşlardır.

Bunun yanı sıra, söz konusu değişkenlere ilişkin literatürde ulaşılan teorik yaklaşımlar ve diğer ampirik bulgular aşağıdaki gibidir:

Eagly'nin (1987) toplumsal cinsiyet teorisine göre, erkekler ve kadınlar toplumsal rollerine bağlı olarak farklı psikolojik deneyimlere sahiptir. Bu durum, öz yeterlik algısında farklılıklara neden olabilir. Schunk ve Pajares (2002), öz yeterlik algısının cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Conger ve Elder (1994) tarafından ortaya konulan aile stres modeli, evli bireylerin sosyal destek mekanizmalarından yararlanarak psikolojik iyi oluşlarını artırabileceğini ifade etmektedir. Ross, Mirowsky ve Goldsteen'in (1990) çalışmaları, medeni halin bireylerin psikolojik iyi oluşlarını ve dolaylı olarak öz yeterlik algılarını etkileyebileceğini göstermektedir.

Gelişimsel psikoloji teorilerine göre bireyler, yaşlarına bağlı olarak psikolojik dayanıklılık ve öz yeterlik algısında farklılıklar gösterebilir (Lachman & Weaver, 1998). Özellikle yaş ilerledikçe bireylerin yaşam deneyimlerinden elde ettikleri kazanımlar, öz yeterlik algılarını artırabilir.

Lent, Brown ve Hackett'in (1994) sosyal bilişsel kariyer teorisi, eğitim düzeyinin bireylerin öz yeterlik algılarında belirleyici bir rol oynadığını öne sürmektedir. Yükseköğrenim düzeyine sahip bireylerin, problem çözme becerileri ve öz yeterlik algılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

İş yaşam döngüsü teorisine göre, bireylerin kıdem düzeyi arttıkça öz yeterlik algılarında da artış görülebilmektedir (Bandura, 1997). İş deneyimi ve bilgi birikimi, bireyin görevlerini daha kolay yerine getirme kapasitesini artırabilir.

Mesleki kimlik teorisine göre, bireylerin mesleklerine özgü roller ve sorumluluklar, öz yeterlik algısını etkileyebilir (Schunk & Pajares, 2002). Öğretmenlik kategorilerinin bu algıyı nasıl şekillendirdiği literatürde sıklıkla tartışılmaktadır.

Gelişimsel psikoloji teorisine göre, öğretmenlerin çalıştıkları eğitim düzeyi (ilkokul, ortaokul, lise) onların mesleki rollerini, beklentilerini ve stres düzeylerini şekillendirerek öz yeterlik algıları üzerinde etkili olabilir (Klassen & Chiu, 2010).

Söz konusu bulgular, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki pozitif ve anlamlı etkisinin demografik değişkenler tarafından düzenlenebileceği fikrini desteklemektedir. Buradan hareketle, demografik değişkenlerin psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisinde moderasyon rolü oynadığı hipotezleri (H₂, H₃, H₄, H₅, H₆, H₇ ve H₈) geliştirilmiştir.

Moderasyon Hipotezleri:

H₂: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, cinsiyet tarafından düzenlenmektedir."

H₃: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, medeni hal tarafından düzenlenmektedir."

H₄: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, yaş tarafından düzenlenmektedir."

H₅: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, öğrenim düzeyi tarafından düzenlenmektedir."

H₆: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, kıdem düzeyi tarafından düzenlenmektedir."

H₇: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, öğretmenlik kategorisi tarafından düzenlenmektedir."

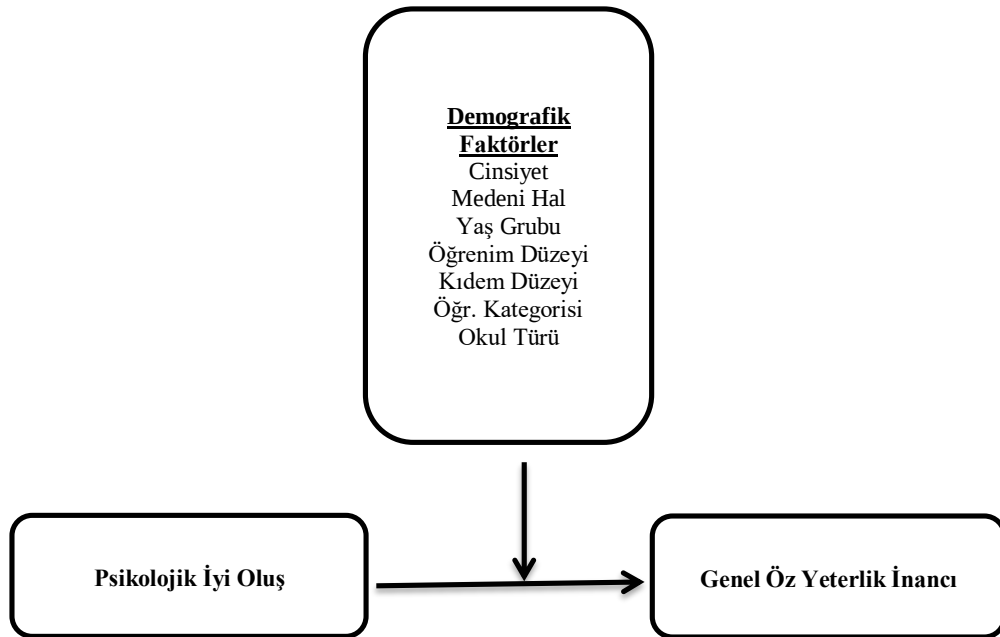
H₈: "Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi, okul türü tarafından düzenlenmektedir."

3. YÖNTEM

Nicel araştırma yöntemi kullanılması benimsenen çalışmada verilerin analiz edilip bulgularının ortaya çıkarılmasında IBM SPSS Statistics 23 ve AMOS Graphics 21 programları kullanılmıştır. Çalışmanın veri setinin elde edilmesinde anket yöntemine başvurulmuş olup araştırma bir ilde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullardaki eğitim-öğretim hizmeti veren öğretmenler üzerinde yürütülmüştür. Likert ölçeği dikkate alınarak hazırlanan anket formu aracılığıyla çevrimiçi ve yüz yüze görüşmelerle çalışmanın verileri toplanmıştır. Çalışmada örnekleme dâhil edilecek öğretmenlerin belirlenmesinde Basit Tesadüfi Örnekleme Metodu (Simple Random Sampling) metodu tercih edilmiştir. Basit tesadüfi örnekleme metodu ise, popülasyondaki her bir bireyin örnekleme dâhil edilme olasılığının eşit olduğu bir yöntemdir. Bu metod, örneklemin popülasyonu temsil etme olasılığını artırır ve sonuçların genellenebilirliğini sağlar (Creswell & Creswell, 2018). Ana kütlesi 100.000'den fazla olan evrenlerde %95 güvenilirlik ve %5 duyarlılık ile asgari 384 sayısına ulaşılması örneklemin evreni temsil etmesi açısından yeterli görülmektedir (Altunışık vd., 2005:127; Arıkan, 2005:166). Bu kapsamda araştırmanın anketine eksik ve hatalı cevaplar ile analiz sonucu aşırı uç değere sahip cevaplamalar çıkarıldıktan sonra 501 kişilik bir sayıya ulaşılarak örneklem temsil düzeyinin üstüne ulaşılmıştır.

İlişkisel tarama modeli çerçevesinde temellendirilen araştırma modelinde değişkenler arasındaki etkileşimler analize tabi tutulmuştur. Araştırmada modelin test edilmesi için yeniden örnekleme (Bootstrap) yöntemine dayalı regresyon analizi uygulanmıştır. Bu analiz, diğer yöntemlere kıyasla daha geçerli ve güvenilir sonuçlar verdiği için Process Makro uygulaması (Hayes, 2018) tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra AMOS programıyla diğer ilgili analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda geliştirilen araştırma modeli Şekil 1.'deki gibidir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Araştırma modeli, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisini ve bu etkiyi düzenleyebilecek cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi, öğretmenlik kategorisi ve okul türü gibi demografik faktörlerin moderatör rolünü göstermektedir. Model, araştırmanın hipotezlerini test etmek için teorik çerçeveyi temsil etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak demografik bilgiler formu, psikolojik iyi oluş ölçeği ve genel öz yeterlik inancı ölçeği kullanılmıştır.

- **Demografik Bilgi Formu:** Literatürdeki çalışmalar doğrultusunda hazırlanan bu form, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır ve bireylerin demografik profillerini sistematik bir şekilde analiz etmeyi amaçlamaktadır.

- **Psikolojik İyi Oluş Ölçeği:** Diener ve arkadaşları (2010) tarafından mevcut iyi oluş ölçümlerini tamamlamak amacıyla geliştirilen bu ölçek, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini değerlendirmek için 8 maddeden oluşmaktadır. Telef (2011; 2013), ölçeği Türkçe'ye uyarlamış ve Türkiye bağlamında kullanılabilir hale getirmiştir. Gültekin ve Bayramoğlu (2021: 125) tarafından yapılan bir çalışmada, bu ölçeğin Türkiye'de yazılan tezlerin %46,5'inde kullanıldığı tespit edilmiş ve bu bulgu, ölçeğin güvenilirliğini destekleyen bir referans olarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin maddeleri, katılımcılar tarafından kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) arasında derecelendirilmekte olup, çalışmada katılımcıların ifadeleri daha kolay anlaşılabilir hale getirilmesi için 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Ölçekteki tüm maddeler olumlu yönde puanlanmakta ve katılımcılardan alınan puanlar 8 ile 40 arasında değişmektedir. Yüksek puan, bireyin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek, iyi oluşun farklı yönlerini ayrı ayrı ölçmese de, bireylerin yaşamlarının farklı alanlarındaki olumlu işlevleri genel bir perspektifle değerlendirmektedir (Diener vd., 2010).

- **Genel Öz Yeterlik İnancı Ölçeği:** Schwarzer ve Jerusalem (1995) tarafından geliştirilen ve bireylerin öz yeterlik inançlarını tek boyutlu olarak ölçmeyi amaçlayan, 10 maddelik bir ölçektir. Aypay (2010), ölçeğin Türkçe uyarlamasını yaparak Türkiye bağlamında geçerli ve güvenilir hale getirmiştir. Türkçe geçerlik çalışmaları sırasında, ölçek 4'lü Likert tipi (1: Tamamen Yanlış; 4: Tamamen Doğru) bir formatta adapte edilmiştir. Ölçekteki tüm maddeler olumlu yönde puanlanmakta ve toplam puanlar 10 ile 40 arasında değişmektedir. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması, bireyin öz yeterlik inancının güçlü olduğu anlamına gelmektedir.

4. BULGULAR

Araştırmada kullanılan örnekleme ilişkin demografik veriler, katılımcıların çeşitli değişkenlere göre dağılımlarını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, katılımcıların çeşitliliğini göstermekle birlikte, çalışmada ele alınan değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olup olmadığını incelemek için bir referans oluşturmaktadır.

Tablo 1: Demografik Faktörler

Değişken	Frekans	Oran (%)	Değişken	Frekans	Oran (%)
Cinsiyet			Kıdem (Yıl)		
Erkek	293	58,5	1-5 yıl	203	40,5
Kadın	208	41,5	6-10 yıl	148	29,5
Medeni Hal			11-15 yıl	90	18,0
Bekâr	205	40,9	16 yıl ve üzeri	60	12,0
Evli	296	59,1	Öğretmenlik Kategorisi		
Yaş Grubu			Sınıf Öğretmeni	116	23,2
16-20	193	38,5	Branş Öğretmen	272	54,3
21-30	236	47,1	Diğer	113	22,6
31-40	72	14,4	Okul Türü		
Öğrenim Durumu			Okul Öncesi	46	09,2
Ön Lisans	32	06,4	İlkokul	142	28,3
Lisans	373	74,5	Ortaokul	146	29,1
Lisansüstü	96	19,2	Lise	167	33,3
			Toplam	501	100

Tablo 1.'de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik dağılımı incelendiğinde, cinsiyet değişkeni açısından katılımcıların %58,5'inin erkek, %41,5'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkenine göre, katılımcıların %59,1'i evli, %40,9'u ise bekârdır. Yaş grupları açısından değerlendirildiğinde, en büyük grubu %47,1 ile 21-30 yaş aralığındaki öğretmenler oluştururken, en küçük grubu %14,4 ile 31-40 yaş aralığındaki öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcıların öğrenim düzeylerine bakıldığında, büyük çoğunluğunun (%74,5) lisans mezunu olduğu, bunu %19,2 ile lisansüstü mezunlarının ve %6,4 ile ön lisans mezunlarının takip ettiği belirlenmiştir. Kıdem düzeyi açısından değerlendirildiğinde, en büyük grubu %40,5 ile 1-5 yıl arasında çalışan öğretmenler oluştururken, 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin oranı %12,0 olarak tespit edilmiştir. Öğretmenlik kategorisine göre yapılan sınıflamada, katılımcıların %54,3'ünün

branş öğretmeni, %23,2'sinin sınıf öğretmeni ve %22,6'sının diğer öğretmenlik kategorilerinde görev yaptığı belirlenmiştir. Çalışılan okul türü değişkeni açısından değerlendirildiğinde ise, en büyük grubu %33,3 ile lise öğretmenleri oluştururken, bunu sırasıyla %29,1 ile ortaokul, %28,3 ile ilkokul ve %9,2 ile okul öncesi öğretmenleri takip etmektedir.

Araştırmada sayısal verileri analiz etmenin en önemli şartlarından biri de verilerin normal dağılım gösterip göstermediğidir. Araştırma neticesinde elde edilen veriler analiz edilmeden önce analizlerde hangi testlerin kullanılacağına karar verebilmek adına ölçek için Normallik Testi yapılmıştır. Normallik Testi sonucunda ölçeklerin p (Sig) değerlerinin ,000 olduğu saptanmıştır (Sig<,05). Her ne kadar bu değerler verilerin normal dağılmadığına dair bir bulgu olsa da n>400 olduğu durumlarda p değerinin bu şartı sağlamaması pratikte çok önemli değildir (Şencan, 2005: 196). Ayrıca verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Çarpıklık-Basıklık, Histogram Grafikleri, Kutu Grafiği (Boxplot Chart), Gövde ve Yaprak Grafiği (Steam and Leaf Plot) ve Q-Q Plots Diyagram bulgularıyla da değerlendirilmektedir.

Tablo 2: Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken (Construct)	Ort. (Mean)	St. Sapma (Std. Dev.)	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)	Min	Max	Sample
Psikolojik İyi Oluş	4,00	,547	-,185	,034	3	5	501
Genel Öz Yeterlik İnancı	3,23	,520	-,247	-,644	2	4	

George & Mallery (2010) ile Kline (2015)'e göre analizler neticesinde elde edilen çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin ± 1 aralığında olmasının normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda, aykırı değerlerin analizden çıkarılmasıyla grafiklerin normal dağılıma uygun hale geldiği belirlenmiştir. Çalışmanın ana değişkenleri olan Psikolojik İyi Oluş değişkeni için skewness (-,185) ile kurtosis (,034) ve Genel Öz Yeterlik İnancı değişkeni için skewness (-,247) ile kurtosis (-,644) değerleri elde edilmiştir (Tablo 2). Ayrıca Histogram Grafikleri, Kutu Grafiği (Boxplot Chart), Gövde ve Yaprak Grafiği (Steam and Leaf Plot) ve Q-Q Plots Diyagram bulgularıyla incelendiğinde normal dağılımda sapma gözlemlenmemiştir. Bu bulgular doğrultusunda, çalışmada kullanılan değişkenler setinin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Keşifsel Faktör Analizi çerçevesinde veri setinin faktör analizine uygunluğu test edilmiştir. Direct Oblimin Metodu (Delta:0) kullanılarak yapılan asal bileşen analizi bulgularına göre genel öz yeterlik inancı değişkenine ait oluşan tek faktörlü yapı varyansın %52,76'sını (KMO:0.93; $p < 0.001$; Bartlett Sphericity $\chi^2 = 2776.345$; $df = 45$) ve psikolojik iyi oluş değişkenine ait oluşan tek faktörlü yapı varyansın %41,972'sini (KMO:0.89; $p < 0.001$; Bartlett Sphericity $\chi^2 = 1316.206$; $df = 28$) açıklamaktadır. Psikolojik iyi oluş ölçeği için açıklanan varyans oranı %50'nin altında olsa da %40'ın üzerinde olması bu tür psikolojik ölçümlerde kabul edilebilir bir seviyedir (Hinkin, 1995). Hair ve arkadaşlarının da (2010) belirttiği üzere, sosyal bilimlerde açıklanan varyans oranının %40'ın üzerinde olması kabul edilebilir bir seviyedir. Keşfedici faktör analiziyle keşfedilen yapıyı doğrulamak ve teorik olarak belirlenen modelin verilerle uyumlu olup olmadığını kontrol etmek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA'ya ve diğer bazı bulgulara ilişkin sonuçlar Tablo 3.'te yer almaktadır.

Tablo 3: DFA Bulguları

Yapı	Yapı Maddeleri	Faktör Yükleri	St. Hata (S.E.)	t (C.R.)	p	α	CR	AVE
Psikolojik İyi Oluş	Pio1	,657	-	-	-	0,85	0,86	0,44
	Pio2	,776	,064	16,544	***			
	Pio3	,667	,086	12,483	***			
	Pio4	,585	,068	10,868	***			
	Pio5	,722	,069	12,982	***			
	Pio6	,644	,071	13,882	***			
	Pio7	,545	,088	11,596	***			
	Pio8	,698	,061	13,158	***			
Göy1	Göy1	,591	-	-	-			
	Göy2	,642	,093	13,436	***			
	Göy3	,685	,097	13,072	***			
	Göy4	,730	,108	12,988	***			

Genel Öz Yeterlik İnancı	Göy15	,782	,110	13,891	***	0,92	0,93	0,56
	Göy16	,751	,088	13,951	***			
	Göy17	,885	,117	14,242	***			
	Göy18	,851	,109	14,139	***			
	Göy19	,755	,106	12,690	***			
	Göy10	,736	,115	12,430	***			

α : Cronbach's Alpha, CR:Composite Reliability, AVE: Average Variance Extracted, *** $p < 0.001$

Çalışmanın ölçeklerinin güvenilir olduğu Cronbach Alpha (α) değerlerinden ve ölçek maddelerinin faktör yüklerinin referans düzeylerinin üzerinde olduğu saptanmıştır. Tabachnick ve Fidell (2013), 0.32'nin üzerinde faktör yükleri olan maddelerin faktör analizi çalışmalarında kabul edilebilir olduğunu belirtirler. Doğrulamalı faktör analizi sonucuna göre hesaplanan yakınsak ve ıraksak geçerlilik değerleri olan AVE (Average Variance Extracted) değerinin 0.50'den yüksek ve CR (Composite Reliability) değerinin 0.70'ten yüksek olması arzu edilen durumlardır (Fornell & Larcker, 1981). Yapılan analizler sonucunda, her iki değişkenin CR değerleri oldukça yüksek, genel öz yeterlik inancı değişkeninin AVE değeri 0.50'ten yüksek (0.56) çıkarken psikolojik iyi oluş değişkeninin AVE değeri 0.50'den daha düşük (0.44) çıkmıştır. Ancak, kimi kaynaklara göre belirtilen değişkenlerin yüksek faktör yüklerine ve kompozit güvenilirlik değerlerinin yeterince yüksek olmasına bağlı olarak, 0.40'ın üzerindeki AVE değerlerini kabul edilmektedir (Malhotra & Dash, 2011). Çalışmadaki kompozit güvenilirlik değerleri ve diğer uyum indeksleri dikkate alındığında, AVE değerinin kabul edilebilir olduğu değerlendirilmiştir. DFA sonrası uyum iyiliği değerleri analiz edilerek değerlendirilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4: Doğrulamalı Faktör Analizine İlişkin Uyum İyiliği Değerleri

Ölçek	Psikolojik İyi Oluş							
Uyum İndeksi	χ^2	χ^2/df	GFI	AGFI	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Yapısal Model Değeri	28,837	1,602	,96	,93	,95	,92	,035	,0396
Kabul Edilebilir Aralık	$p > 0.05$	$1 < \chi^2/df < 3$	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≤ 0.08	≤ 0.08
Sonuç		İyi Uyum	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	İyi Uyum
Ölçek	Genel Öz Yeterlik İnancı							
Uyum İndeksi	χ^2	χ^2/df	GFI	AGFI	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Yapısal Model Değeri	53,619	1,787	,97	,94	,96	,93	,040	,0447
Kabul Edilebilir Aralık	$p > 0.05$	$1 < \chi^2/df < 3$	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≤ 0.08	≤ 0.08
Sonuç		İyi Uyum	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	İyi Uyum

Kaynak: Kline (2015), Hu & Bentler (1999), Byrne (2016)

χ^2 : Ki-Kare; GFI: Goodness of Fit Index; AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index; CFI: Comparative Fit Index; TLI: Tucker&Lewis Index; RMSEA: Root Mean Square Hata of Approximation; SRMR: Standardized Root Mean Square Residual

Ölçüm modelinin uyumuna ilişkin önerilen modifikasyonlar neticesinde modelin yeterli uyumu sağladığı gözlemlenmiştir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin uyum indekslerine bakıldığında, χ^2/df değerinin (1,602) iyi uyum, GFI değerinin (0,96) iyi uyum, TLI değerinin (0,92) kabul edilebilir uyum, CFI değerinin (0,95) iyi uyum ve RMSEA değerinin (0,035) iyi uyum sağladığı görülmektedir. Genel Öz Yeterlik Ölçeği için ise, χ^2/df değerinin (1,787) iyi uyum, GFI değerinin (0,97) iyi uyum, TLI değerinin (0,93) kabul edilebilir uyum, CFI değerinin (0,96) iyi uyum ve RMSEA değerinin (0,040) iyi uyum değerleri aralığında olduğu saptanmıştır (Tablo 4).

Araştırmada kullanılan ölçeklere ait katılımcıların cevaplara ilişkin tanımlayıcı istatistikler özet şekilde Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5: Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı Özet İstatistikler

GÖYİ Ölçeği	N	Ort.	S.S.	PİO Ölçeği	N	Ort.	S.S.
göy1	501	3,43	,636	pio1	501	3,94	,826
göy2	501	3,14	,729	pio2	501	4,06	,762
göy3	501	3,06	,701	pio3	501	3,82	,875
göy4	501	3,16	,707	pio4	501	4,16	,669
göy5	501	3,14	,722	pio5	501	4,10	,664
göy6	501	3,47	,618	pio6	501	3,99	,832
göy7	501	3,27	,706	pio7	501	3,75	,999
göy8	501	3,29	,671	pio8	501	4,16	,624
göy9	501	3,30	,660				
göy10	501	3,04	,725				
Toplam Puan	501	32,29	5,199	Toplam Puan	501	31,99	4,378

Genel Öz Yeterlik İnancı (GÖYİ) ve Psikolojik İyi Oluş (PİO) ölçeklerine ilişkin betimleyici istatistikler incelendiğinde, her iki ölçek için de toplam 501 katılımcıdan elde edilen veriler değerlendirilmiştir. GÖYİ Ölçeği'ne ait maddelerdeki ortalama puanların 3,04 ile 3,47 arasında değiştiği ve standart sapmaların 0,618 ile 0,729 arasında olduğu gözlemlenmiştir. GÖYİ toplam puanı ise 32,29 (S.S. = 5,199) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, katılımcıların genel olarak öz yeterlik inançlarının ölçek ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir. Psikolojik İyi Oluş (PİO) Ölçeği maddelerinde ise ortalama puanların 3,75 ile 4,16 arasında değiştiği ve standart sapmaların 0,624 ile 0,999 arasında olduğu belirlenmiştir. PİO toplam puanı 31,99 (S.S. = 4,378) olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, katılımcıların genel olarak psikolojik iyi oluş düzeylerinin ölçek ortalamasının üzerinde olduğunu işaret etmektedir. Her iki ölçeğin toplam puan ortalamalarının ölçek ortalamasını aştığı görülmekte ve bu durum, katılımcıların hem genel öz yeterlik inançlarının hem de psikolojik iyi oluş düzeylerinin olumlu bir eğilim sergilediğini göstermektedir. Bu betimleyici istatistikler, çalışmanın değişkenleri arasındaki ilişkileri analiz etme sürecinde önemli bir temel oluşturmaktadır. Bu bulgu, literatürdeki ilgili çalışmalarla uyumlu bir sonuç sunmaktadır. Örneğin, Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının, sınıf yönetimi, öğretim stratejileri ve öğrenci katılımı gibi alanlarda başarılı olma beklentilerini olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Bu çalışma, öğretmenlerin genel öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu bulgusuyla, eğitimde karşılaşılan zorluklarla etkili bir şekilde başa çıkabilme kapasitelerinin arttığını göstermektedir. Klassen ve Chiu (2010) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının iş tatmini ve mesleki stres düzeyleriyle güçlü bir ilişki içinde olduğu vurgulanmış, yüksek öz yeterlik inancının öğretmenlerin mesleklerinden duydukları tatmini artırdığı ifade edilmiştir. Skaalvik ve Skaalvik (2007) öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının, onların sınıf içi uygulamalarında ve öğrenci başarısına yönelik beklentilerinde belirleyici bir etken olduğunu bulmuştur. Bu çalışmaların ortak noktası, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının genellikle yüksek olduğu ve bu durumun mesleki başarıları üzerinde olumlu etkiler yarattığıdır. Aynı zamanda Gündüz ve Çağırca (2023), Özer vd., (2023), Demirhan ve İnce (2022), Aydoğan (2019), Kurt (2018), Ertürk vd., (2016) çalışmalarında öğretmenlerin psikolojik iyi oluş ortalamalarının toplamını yüksek bulmuştur. Bu bulgularda öğretmenlerin mesleki başarılarına ve genel yaşam kalitelerine olumlu katkılar sağlayabildiği rapor edilmiştir. Ryff (1989) tarafından geliştirilen psikolojik iyi oluş modeli, bireylerin kendilerini gerçekleştirme, çevreyi kontrol etme, olumlu ilişkiler kurma, otonomi, kişisel gelişim ve yaşam amaçları gibi alt boyutları kapsamakta olup, bu boyutlarda yüksek puan alan bireylerin psikolojik iyi oluşlarının da yüksek olduğu ifade edilmektedir. Çalışmanın bulgularından elde edilen yüksek psikolojik iyi oluşun bireyin farklı alanlardaki tutum ve davranışları etkilemesi (örn. genel öz yeterlik inancı) beklenmektedir.

Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş durumlarının (bağımsız değişken), genel öz yeterlik inançları (bağımlı değişken) üzerindeki etkisini anlamak amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır (Tablo 6).

Tablo 6: Doğrusal Regresyon Analizi

Model	R	R²	Adj. R²	F	Sig.
--------------	----------	----------------------	---------------------------	----------	-------------

	,551 ^a	,304	,302	217,815	0,000 ^b
	B	Std. Hata	β	t	Sig.
Sabit (Constant)	1,136	0,143	-	7,930	0,000
Psikolojik İyi Oluş	,524	0,035	0,551	14,759	0,000

Basit doğrusal regresyon analizi sonuçları, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inançları üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir ($B = .524$, $\beta = .551$, $t(499) = 14.759$, $p < .001$). Model, bağımlı değişkendeki varyansın %30,4'ünü açıklamaktadır ($R^2 = .304$, düzeltilmiş $R^2 = .302$, $F(1, 499) = 217.815$, $p < .001$). Bu bulgular, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisinin orta düzeyde güçlü olduğunu ve modelin kabul edilebilir bir açıklayıcılığa sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Regresyon analizinden elde edilen anlamlılık etkisinin ardından, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisi daha detaylı bir şekilde ele alınmış ve bu ilişkide demografik faktörlerin olası düzenleyici rolleri kapsamlı bir analizle değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, demografik değişkenlerin bu etkide düzenleyici rolü incelenmiştir.

Tablo 7: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Cinsiyetin Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant	1.1389	0.4341	2.6234	0.009***	0.2859	1.9919
Psikolojik İyi Oluş (PİO)	0.5309	0.1078	4.9270	0.000***	0.3192	0.7426
Cinsiyet	-0.0047	0.2935	-0.0161	0.9871	-0.5813	0.5719
Cinsiyet * PİO	-0.0045	0.0726	-0.0623	0.9504	-0.1471	0.1381

Not: n=501, R: .55, R^2 : .30, CI:%95 *** $p \leq .001$., ** $p \leq .01$., * $p \leq .05$. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin cinsiyet tarafından pozitif olarak düzenlenip düzenlenmediğini test etmek amacıyla PROCESS makrosunun Model 1 prosedürü kullanılarak bir moderasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2=.3043$, $F(3, 497)=72.48$, $p<.001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın %30'unun açıklanabildiğini göstermiştir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi anlamlı ve pozitif bulunmuştur ($\beta=.5309$, $p<.001$), bu da psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini göstermektedir. Ancak, cinsiyetin genel öz yeterlik üzerindeki doğrudan etkisi anlamlı bulunmamış ($\beta=-0.0047$, $p=.9871$) ve psikolojik iyi oluş ile cinsiyet arasındaki etkileşim (moderasyon etkisi) de istatistiksel olarak anlamlılık göstermemiştir ($\beta=-0.0045$, $p=.9504$). Cinsiyetin farklı düzeylerinde (erkekler ve kadınlar için) psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi anlamlı ve pozitif bulunmuş olsa da, bu etkiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar, hipotezin desteklenmediğini, cinsiyetin psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisini düzenlemediğini, ancak psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif ve anlamlı etkisinin güçlü bir şekilde devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 8: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Medeni Halin Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant	1.4350	0.4740	3.0275	0.002***	0.5037	2.3662
Psikolojik İyi Oluş (PİO)	0.4721	0.1175	4.0164	0.000***	0.2412	0.7031
Medeni Hal	-0.1917	0.2887	-0.6641	0.5069	-0.7590	0.3755
Medeni Hal * PİO	0.0333	0.0716	0.4650	0.6421	-0.1073	0.1739

Not: n=501, R: .55, R^2 : .31, CI:%95 *** $p \leq .001$., ** $p \leq .01$., * $p \leq .05$. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin medeni hal tarafından düzenlenip düzenlenmediğini test etmek için yapılan moderasyon analizi (Model 1), modelin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($R^2 = .3073$, $F(3, 497) = 73.48$, $p < .001$). Bu durum, genel öz yeterlik inancındaki varyansın %30.73'ünün model tarafından açıklandığını ifade eder. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = 0.4721$, $p < .001$, $LLCI = 0.2412$, $ULCI = 0.7031$). Bu sonuç, psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, medeni halin genel öz

yeterlik üzerindeki doğrudan etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir ($\beta = -.1917$, $p=.5069$, $LLCI= -0.7590$, $ULCI= 0.3755$) ve psikolojik iyi oluş ile medeni hal arasındaki etkileşim (moderasyon etkisi) de anlamlı bir düzenleyici rol göstermemiştir ($\beta=0.0333$, $p=.6421$, $LLCI= -0.1073$, $ULCI= 0.1739$). Moderasyon analizi sonuçlarına göre, medeni halin iki düzeyinde (evli ve bekar) psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi anlamlı ve pozitif bulunmuştur (evli: $\beta=0.5054$, $p<.001$; bekar: $\beta=0.5387$, $p<.001$). Ancak, bu etkiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Sonuç olarak, hipotez desteklenmemiştir; medeni hal, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisini düzenlememektedir.

Tablo 9: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Yaşın Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant (16-20 Yaş Grubu)	1.3159	0.2219	5.9293	0.000***	0.8798	1.7519
Psikolojik İyi Oluş (PİO)	0.4834	0.0555	8.7116	0.000***	0.3744	0.5924
Yaş Grubu (W1: 21-30 Yaş)	-0.4066	0.3097	-1.3132	0.1897	-1.0151	0.2018
Yaş Grubu (W2: 31-40 Yaş)	-0.0636	0.4387	-0.1452	0.8846	-0.9238	-0.7967
PİO * W1	0.0873	0.0768	1.136	0.2564	-0.0637	0.2383
PİO * W2	0.0274	0.1086	0.2521	0.8011	-0.1861	0.2408

Not: n=501, R: .56, R²: .31, CI:%95 ***p≤.001., **p≤.01, *p≤.05. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisinin yaş değişkenine göre değişiklik gösterip göstermediği moderasyon analiziyle incelenmiştir. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2=.3110$, $F(5, 495)=44.68$, $p<.001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın %31'inin model tarafından açıklandığını göstermiştir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi tüm yaş gruplarında pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta=0.4834$, $p<.001$, $LLCI=0.3744$, $ULCI=0.5924$). Ancak yaşın bu ilişkide düzenleyici bir rolü olmadığı belirlenmiştir ($X*W$ için R^2 değişimi=.0018, $F(2, 495)=0.6616$, $p=.5165$). Yaş gruplarına göre psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkileri şu şekilde tespit edilmiştir:

16-20 yaş grubu: $\beta=0.4834$, $p<.001$, $LLCI=0.3744$, $ULCI=0.5924$

21-30 yaş grubu: $\beta=0.5707$, $p<.001$, $LLCI=0.4663$, $ULCI=0.675$

31-40 yaş grubu: $\beta=0.5108$, $p<.001$, $LLCI=0.3273$, $ULCI=0.6943$

Sonuçlar, yaşın psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişkide anlamlı bir düzenleyici rol oynamadığını göstermektedir. Ancak psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif etkisi tüm yaş gruplarında güçlü bir şekilde devam etmektedir.

Tablo 10: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Öğrenim Düzeyinin Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant (Lise)	1.6996	0.6080	2.7954	0.0054**	0.5050	2.8942
Psikolojik İyi Oluş (PİO)	0.4470	0.1485	3.0104	0.0027**	0.1553	0.7388
Öğrenim Düz. (W1:Lisans)	-0.5693	0.6285	-0.9058	0.3655	-1.8042	0.6656
Öğrenim Düz. (W2:Lisansüstü)	-0.5345	0.7122	-0.7506	0.4532	-1.9338	0.8647
PİO * W1	0.0698	0.1537	0.4539	0.6501	-0.2323	0.3718
PİO * W2	0.0798	0.1734	0.4599	0.6458	-0.2610	0.4206

Not: n=501, R: .57, R²: .32, CI:%95 ***p≤.001., **p≤.01, *p≤.05. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin öğrenim düzeyi tarafından düzenlenip düzenlenmediğini test etmek için moderasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2=.3236$, $F(5, 495)=47.36$, $p<.001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın yaklaşık %32'sinin model tarafından açıklandığını göstermektedir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta=0.4470$, $p=.0027$, $LLCI=0.1553$, $ULCI=0.7388$), bu da psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların bireylerin genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ancak öğrenim düzeyinin, psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişki üzerindeki düzenleyici etkisi anlamlı bulunmamıştır (R^2 değişimi= 0.0003, $F(2,495)=0.1143$, $p=.8920$). Her bir öğrenim düzeyinde

psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlıdır. Bu etkiler, lise düzeyinde ($\beta=0.4470$, $p=.0027$), lisans düzeyinde ($\beta=0.5168$, $p<.001$) ve lisansüstü düzeyde ($\beta=0.5268$, $p<.001$) anlamlı bulunmuş; öğrenim düzeyi arttıkça bu etkinin hafif bir artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Sonuçlar, öğrenim düzeyinin psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisini anlamlı bir şekilde düzenlemediğini, ancak bu etkinin öğrenim düzeyinden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermektedir.

Tablo 11: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Kıdem Düzeyinin Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant (1-5 Yıl)	1.4229	0.2114	6.7298	0.000***	1.0075	1.8383
Psikolojik İyi Oluş (PiO)	0.4617	0.0526	8.7783	0.000***	0.3584	0.5651
Kıdem (W1: 6-10 Yıl)	-0.4701	0.3496	-1.3446	0.1794	-1.1569	0.2168
Kıdem Düz. (W2: 11-15 Yıl)	-0.8407	0.4039	-2.0813	0.0379*	-1.6344	-0.0471
Kıdem Düz. (W3: 16 Yıl ve +)	-0.1930	0.4901	-0.3938	0.6939	-1.1560	0.7699
PiO * W1	0.0994	0.0869	1.1434	0.2534	-0.0714	0.2702
PiO * W2	0.1904	0.0996	1.9130	0.0563	-0.0052	0.3860
PiO * W3	0.0375	0.1208	0.3102	0.7566	-0.1999	0.2748

Not: n=501, R: .56, R²: .31, CI:%95 ***p≤.001., **p≤.01, *p≤.05. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin kıdem düzeyi tarafından düzenlenip düzenlenmediğini test etmek için moderasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2=.3140$, $F(7, 493)=32.24$, $p<.001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın %31.4'ünün model tarafından açıklandığını göstermektedir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta=0.4617$, $p<.001$, LLCI=0.3584, ULCI=0.5651). Bu sonuç, psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların bireylerin genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, kıdem düzeyinin bu ilişkiyi düzenleyici bir rolü olmadığı tespit edilmiştir (R^2 değişimi = 0.0056, $F(3, 493)=1.35$, $p=.2585$). Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi her bir kıdem düzeyinde pozitif ve anlamlıdır:

1-5 yıl kıdem: $\beta = 0.4617$, $p < .001$, LLCI = 0.3584, ULCI = 0.5651

6-10 yıl kıdem: $\beta = 0.5611$, $p < .001$, LLCI = 0.4251, ULCI = 0.6971

11-15 yıl kıdem: $\beta = 0.6522$, $p < .001$, LLCI = 0.4861, ULCI = 0.8183

16+ yıl kıdem: $\beta = 0.4992$, $p < .001$, LLCI = 0.2855, ULCI = 0.7129

Her ne kadar kıdem düzeyine göre etkiler arasında farklılık gözlemlense de, bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif etkisi kıdem düzeyinden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam etmektedir. Sonuçlar, hipotezin reddedildiğini ve kıdem düzeyinin psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisini anlamlı bir şekilde düzenlemediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 12: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Öğretmenlik Kategorisinin Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant (Sınıf Öğretmeni)	1.4997	0.3022	4.9622	0.000***	0.9059	2.0935
Psikolojik İyi Oluş (PiO)	0.4160	0.0766	5.4346	0.000***	0.2656	0.5665
Öğr. Kategorisi (W1: Branş Öğr.)	-0.3486	0.3598	-0.9689	0.3331	-1.0554	0.3583
Öğr. Kategorisi (W2: Diğer Öğr.)	-0.6520	0.4232	-1.5404	0.1241	-1.4835	0.1796
PiO * W1	0.1063	0.0904	1.1758	0.2402	-0.0713	0.2839
PiO * W2	0.1876	0.1057	1.7743	0.0766	-0.0201	0.3953

Not: n=501, R: .56, R²: .31, CI:%95 ***p≤.001., **p≤.01, *p≤.05. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin öğretmenlik kategorisi tarafından düzenlenip düzenlenmediğini test etmek için moderasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2=.3122$, $F(5, 495) =$

44.95, $p < .001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın %31.22'sinin model tarafından açıklandığını göstermektedir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = 0.4160$, $p < .001$, LLCI=0.2656, ULCI=0.5665). Bu sonuç, psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların bireylerin genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, öğretmenlik kategorisinin bu ilişkiyi düzenleyici bir rolü olmadığı tespit edilmiştir (R^2 değişimi = 0.0044, $F(2, 495) = 1.58$, $p = .2070$). Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi her bir öğretmenlik kategorisinde pozitif ve anlamlıdır:

Sınıf Öğretmeni: $\beta = 0.4160$, $p < .001$, LLCI = 0.2656, ULCI = 0.5665

Branş Öğretmeni: $\beta = 0.5223$, $p < .001$, LLCI = 0.4279, ULCI = 0.6168

Diğer: $\beta = 0.6036$, $p < .001$, LLCI = 0.4604, ULCI = 0.7469

Her ne kadar öğretmenlik kategorilerine göre etkiler arasında küçük farklılıklar gözlemlense de, bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif etkisi öğretmenlik kategorisinden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam etmektedir. Sonuçlar, hipotezin reddedildiğini ve öğretmenlik kategorisinin psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişkide anlamlı bir düzenleyici rol oynamadığını göstermektedir.

Tablo 13: Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik Arasındaki İlişkide Okul Türünün Düzenleyici Etkisi (Model 1)

Değişkenler/İstatistikler	β	se	t	p	CI (LL)	CI (UL)
Constant (İlkokul)	1.0007	0.5048	1.9823	0.0480*	0.0088	1.9926
Psikolojik İyi Oluş (PiO)	0.5748	0.1229	4.6780	0.000***	0.3334	0.8162
Okul Türü (W1: Ortaokul)	0.3873	0.5747	0.6739	0.5007	-0.7418	1.5163
Okul Türü (W2: Lise)	0.0445	0.5639	0.0789	0.9371	-1.0634	1.1524
Okul Türü (W3: Üniversite)	0.2351	0.5648	0.4162	0.6775	-0.8746	1.3447
PiO * W1	-0.1362	0.1412	-0.9645	0.3352	-0.4136	0.1412
PiO * W2	-0.0340	0.1379	-0.2463	0.8056	-0.3049	0.2370
PiO * W3	-0.0591	0.1374	-0.4298	0.6676	-0.3291	0.2110

Not: n=501, R: .57, R^2 : .32, CI:%95 *** $p \leq .001$., ** $p \leq .01$, * $p \leq .05$. S.H: Standart Hata. Standardize edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Psikolojik iyi oluş durumunun genel öz yeterlik inancı üzerindeki olumlu etkisinin okul türü tarafından düzenlenip düzenlenmediğini test etmek için moderasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($R^2 = .3211$, $F(7, 493) = 33.31$, $p < .001$) ve genel öz yeterlik inancındaki varyansın %32.11'inin model tarafından açıklandığını göstermektedir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = 0.5748$, $p < .001$, LLCI=0.3334, ULCI=0.8162). Bu sonuç, psikolojik iyi oluş düzeyindeki artışların bireylerin genel öz yeterlik inancını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, okul türünün bu ilişkiyi düzenleyici bir rolü olmadığı tespit edilmiştir (R^2 değişimi = 0.0022, $F(3, 493) = 0.53$, $p = .6640$). Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi her bir okul türünde pozitif ve anlamlıdır:

İlkokul: $\beta = 0.5748$, $p < .001$, LLCI = 0.3334, ULCI = 0.8162

Ortaokul: $\beta = 0.4386$, $p < .001$, LLCI = 0.3018, ULCI = 0.5753

Lise: $\beta = 0.5408$, $p < .001$, LLCI = 0.4178, ULCI = 0.6638

Üniversite: $\beta = 0.5157$, $p < .001$, LLCI = 0.3946, ULCI = 0.6367

Her ne kadar okul türüne göre etkiler arasında küçük farklılıklar gözlemlense de, bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif etkisi, okul türünden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam etmektedir.

Sonuçlar, hipotezin reddedildiğini ve okul türünün psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişkide anlamlı bir düzenleyici rol oynamadığını göstermektedir. Bununla birlikte, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki belirleyici etkisi, okul türü fark etmeksizin güçlü bir şekilde devam etmektedir. Bu bulgular, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmanın, okul türünden bağımsız olarak öz yeterlik inançlarını güçlendirmek için etkili bir strateji olduğunu göstermektedir.

Araştırmada, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisinin demografik faktörler tarafından düzenlenip düzenlenmediği moderasyon analizleri ile incelenmiştir. Cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi, öğretmenlik kategorisi ve okul türü gibi faktörlerin, bu etkiye düzenleyici bir rol oynayıp oynamadığı ayrı ayrı analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, modelin genel açıklayıcılığının yüksek olduğunu ve psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki pozitif ve anlamlı etkisinin demografik faktörlerden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermiştir. Aşağıda, bu demografik değişkenlerin moderasyon etkilerini özetleyen bir Tablo 14’te sunulmaktadır.

Tablo 14: Demografik Faktörlerin Psikolojik İyi Oluş ve Genel Öz Yeterlik İlişkisindeki Moderasyon Rolü

Demografik Faktörler	PİO→ GÖYİ Etkisi (β)	Moderasyon Etkisi (β)	R ² Değeri	F Değeri	Anlamlılık (p)
Cinsiyet	0.5309***	-0.0045	0.304	72.48	<0.001
Medeni Hal	0.4721***	0.0333	0.307	73.48	<0.001
Yaş	0.4834***	0.0274	0.311	44.68	<0.001
Öğrenim Düzeyi	0.4470**	0.0798	0.324	47.36	<0.001
Kıdem Düzeyi	0.4617***	0.1904	0.314	32.24	<0.001
Öğr. Kategorisi	0.4160***	0.1876	0.312	44.95	<0.001
Okul Türü	0.5748***	-0.0591	0.321	33.31	<0.001

***p≤0.001, **p≤0.01, *p≤0.05.

Demografik faktörlerin psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisini düzenleyici rolü, çeşitli moderasyon analizleri ile incelenmiştir. Tablo 14. ’e göre, cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi, öğretmenlik kategorisi ve okul türü değişkenlerinin modelin genel açıklayıcılığında anlamlı bir katkı sağladığı görülmektedir (p<0.001). Ancak, moderasyon etkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır, bu da demografik faktörlerin psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik arasındaki ilişkide belirleyici bir düzenleyici rol oynamadığını göstermektedir. Psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisi, tüm demografik gruplarda pozitif ve güçlü bir şekilde devam etmektedir. Bu bulgular, bireylerin psikolojik iyi oluş seviyelerini artırmanın, demografik farklılıklarından bağımsız olarak öz yeterlik inançlarını güçlendirmek için etkili bir strateji olduğunu ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerindeki etkisini ve bu etkiye demografik değişkenlerin düzenleyici rolünü incelemiştir. Araştırmanın temel bulguları, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin bulunduğunu (Etki hipotezi = Kabul), bu etkinin tüm demografik gruplar arasında güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermiştir. Regresyon analizi sonuçları, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik inancındaki varyansın %30,4’ünü açıkladığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin artmasının, onların genel öz yeterlik inançlarını önemli ölçüde güçlendirdiğini göstermektedir. Moderasyon analizleri, cinsiyet, medeni hal, yaş, öğrenim düzeyi, kıdem düzeyi, öğretmenlik kategorisi ve okul türü gibi demografik faktörlerin psikolojik iyi oluş ile genel öz yeterlik inancı arasındaki ilişkide anlamlı bir düzenleyici rol oynamadığını göstermiştir (Moderasyon hipotezleri = Red). Bu sonuç, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisinin, demografik faktörlerden bağımsız olarak güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, literatürde yer alan önceki çalışmalarla uyum göstermektedir. Örneğin, Bandura’nın (1997) sosyal bilişsel teorisi, bireylerin olumlu psikolojik durumlarının öz yeterlik inançlarını artırdığına dikkat çekerken, Ryff’in (1989) psikolojik iyi oluş modeli, bireyin öz yeterlik algılarının olumlu psikolojik yapı ile güçlendiğini öne sürmektedir. Bu bağlamda, psikolojik iyi oluşun bireylerin iş performansı, stresle başa çıkma becerisi ve motivasyon gibi mesleki başarıyı etkileyen unsurlar üzerinde olumlu bir etkisi olduğu literatürde geniş bir şekilde desteklenmiştir (Yin vd., 2023; Skaalvik & Skaalvik, 2010; Schaufeli & Bakker, 2004). Araştırma sonuçları, öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğunu ve bu durumun onların genel öz yeterlik inançlarını güçlendirdiğini göstermektedir. Literatürde, yüksek öz yeterlik inancına sahip bireylerin, mesleki

görevlerini daha etkin yerine getirdiği ve mesleki tatmin düzeylerinin arttığı belirtilmektedir (Klassen & Chiu, 2010). Benzer şekilde, bu çalışmada elde edilen bulgular, öğretmenlerin psikolojik iyi oluş seviyelerini artırmanın, örgütsel performansı ve bireysel başarıyı olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Nitekim, Uğurlu (2020) da örgütlerde çalışanların psikolojik iyi oluş düzeylerinin yükseltilmesinin verimliliği arttırdığını ifade etmektedir. Demografik faktörlerin düzenleyici etkisinin istatistiksel olarak anlamlı bulunmaması, psikolojik iyi oluşun genel öz yeterlik üzerindeki etkisinin bireyler arasında tutarlı ve bağlamdan bağımsız bir yapıya sahip olabileceğini düşündürmektedir. Ancak, literatürde yer alan bazı çalışmalarda cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, aile geliri ve eğitim seviyesi gibi demografik değişkenlerin genel öz yeterlik inancıyla anlamlı ilişkiler kurabildiği ifade edilmektedir (Seyedi-Andi vd., 2019; Keskin ve Toprakçı, 2024; Parlar ve Gençal Yazıcı, 2017). Bu durum, elde edilen bulguların daha geniş ve farklı örneklemeler üzerinde yeniden test edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İşletmeler ve liderlerin, çalışanların psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmaya yönelik stratejiler geliştirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, örgütsel destek sistemlerinin güçlendirilmesi, iş-yaşam dengesi politikalarının uygulanması ve mesleki gelişim programlarının artırılması önerilmektedir. Öz yeterlik inancını desteklemek amacıyla, çalışanlara yönelik bireysel ve mesleki gelişim odaklı eğitim programları düzenlenmeli ve bu programlar, psikolojik iyi oluşu artırmayı hedefleyen uygulamalar içermelidir. Araştırmacılar için, bu tür çalışmaların farklı sektörlerdeki çalışanlar üzerinde tekrarlanması ve farklı meslek gruplarının bağlamlarında incelenmesi, bulguların genellenebilirliğini artırabilir. Psikolojik iyi oluşun farklı boyutlarının (örneğin, anlamlı iş deneyimi, kişisel gelişim vs.) öz yeterlik inancı üzerindeki etkilerini derinlemesine inceleyen analizler yapılması da önerilmektedir. Bunun yanı sıra çalışma kesitsel bir tasarıma sahip olduğu için değişkenler arasındaki ilişkiler nedensellik yerine yalnızca ilişkisellik düzeyinde değerlendirilmiştir. Bu nedenle, gelecekte yapılacak araştırmalarda boylamsal ya da deneysel tasarımların tercih edilmesi, değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin daha sağlıklı bir şekilde test edilebilmesine olanak sağlayacaktır. Ayrıca, demografik değişkenlerin etkilerinin farklı kültürel bağlamlarda daha detaylı incelenmesi, iş gücünün heterojen yapısına dair daha kapsamlı sonuçlar sağlayabilir. Politika yapıcılar için, iş yerinde psikolojik iyi oluşu ve öz yeterlik inancını desteklemek üzere kapsamlı stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Örneğin, esnek çalışma modelleri, adil performans değerlendirme sistemleri ve çalışanlara sunulan sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi bu kapsamda değerlendirilebilir. Ayrıca, çalışanların psikolojik iyi oluşlarını desteklemek amacıyla mesleki gelişim fırsatlarına erişimin artırılması teşvik edilmelidir. Sonuç olarak, bu çalışma, çalışanların psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmanın, öz yeterlik inançlarını güçlendirmek ve iş performanslarını artırmak için etkili bir strateji olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, bireysel ve örgütsel düzeyde alınacak önlemler, hem çalışanların iş tatminini artırabilir hem de kurumların genel performansına önemli katkılar sağlayabilir.

Etik Beyan: Bu çalışmada kullanılan anket yöntemi için Batman Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 31/01/2024 tarihli ve 2024/01 nolu toplantısında 51 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde AKAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir.

Ethics Statement: Permission for this study was obtained from the Ethics Committee of Batman University with the decision number 51 at the meeting dated 31/01/2024 and numbered 2024/01 of the relevant board. In case of detection of a contrary situation, AKAD Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the author (s) of the study.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya Kitabevi.
- An, S., & Tao, S. (2024). English as a foreign language teachers' burnout: The predictor powers of self-efficacy and well-being. *Acta Psychologica*, 245(104226), 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104226>

- Arıkan, R. (2005). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Asil Yayınları.
- Aristoteles. (2000). *Nicomachean ethics* (J. Sachs, Trans.). Focus Publishing/R. Pullins Co. (Original work published ca. 350 B.C.E.)
- Ateş, H., & Ateş, N. (2023). Voleybol antrenörlerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1045-1059.
- Aydoğan, İ. (2019). *Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı olarak okul iklimi algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçeye uyarlama alışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman/Times Books/Henry Holt & Co.
- Bıyıkbeyi T., & Tatlı, H.S. (2025). Dinamik evrelerde örgütsel miyopiden kurtulmak: Örgütsel öğrenme açısından inceleme, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 23(55), 588-611. <https://doi.org/10.35408/comuybd.1571534>
- Bradson, M. L., & Strober, L. B. (2024). Coping and psychological well-being among persons with relapsing-remitting multiple sclerosis: The role of perceived self-efficacy. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*, 84, 105495. <https://doi.org/10.1016/j.msard.2024.105495>
- Byrne, B. M. (2016). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming* (3rd ed.). Routledge.
- Cansoy, R., Parlar, H., & Turkoglu, M. E. (2020). A predictor of teachers' psychological well-being: Teacher self-efficacy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(4), 41–55. <https://doi.org/10.15345/iojes.2020.04.003>
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., & Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44(6), 473-490. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.09.001>
- Conger, R. D., & Elder, G. H. (1994). *Families in troubled times: Adapting to change in rural America*. Aldine de Gruyter.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage Publications.
- Day, C., & Gu, Q. (2014). *Resilient teachers, resilient schools: Building and sustaining quality in testing times*. Routledge.
- De-Caroli, M. E., & Sagone, E. (2014). Generalized self-efficacy and well-being in adolescents with high vs. low scholastic self-efficacy. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 141, 867-874. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.05.152>
- Demirhan, G., & İnce, A. (2022). Covid-19 sürecinde öğretmenlerin pozitif liderlik algıları ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 10-22.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D. W., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97(2), 143-156.
- Doğan, Ü., & Aslan, M. (2022). Teachers' perceptions regarding the school climate: Examination of the relationship between psychological well-being. *Trakya Journal of Education*, 12(3), 1482–1499. <https://doi.org/10.24315/tred.993218>

- Eagly, A. H. (1987). *Sex differences in social behavior: A social-role interpretation*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Ertürk, A., Keskinkılıç Kara, S. B., & Zafer Güneş, D. (2016). Duygusal emek ve psikolojik iyi oluş: Bir yordayıcı olarak yönetsel destek algısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1723-1744.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update*. Pearson.
- Goddard, R. D., Hoy, W. K., & Woolfolk Hoy, A. (2004). Collective efficacy beliefs: Theoretical developments, empirical evidence, and future directions. *Educational Researcher*, 33(3), 3-13. <https://doi.org/10.3102/0013189X033003003>
- Göçen, G. (2013). Pozitif psikoloji düzleminde psikolojik iyi olma ve dini yönelim ilişkisi: Yetişkinler üzerinde bir araştırma. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(13), 97-103.
- Gülaçtı, F. (2009). *Sosyal beceri eğitime yönelik programın üniversite öğrencilerinin, sosyal beceri, öznel ve psikolojik iyi olma düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Gültekin, F., & Bayramoğlu, G. (2021). 2000-2020 yılları arasında Türkiye’de “psikolojik iyi oluş” ile ilgili yazılan tezlerin içerik analizi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 2(2), 117-133. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jmtpr/issue/77134/1290751>
- Gündüz, Y., & Çağırca, T. (2023). Öğretmenlerin tolerans düzeyi ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 997-1028. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.1257148>
- Gürbüz, S. (2021). *Sosyal bilimlerde aracı, düzenleyici ve durumsal etki analizleri* (Güncellenmiş 2. baskı). Seçkin Yayınları.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson.
- Hayes, J. (2018). *The theory and practice of change management*. Palgrave Macmillan.
- He, X., Fang, S., & Du, L. (2023). Study on the relationship between self-efficacy and psychological well-being among Chinese college students. *Studies in Psychological Science*, 1(3), 53-58. <https://doi.org/10.56397/SPS.2023.12.07>
- Hinkin, T. R. (1995). A review of scale development practices in the study of organizations. *Journal of Management*, 21(5), 967-988.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Işık, M., & Çiçek, B. (2020). Planlı davranış teorisi perspektifinden girişimcilik niyeti üzerinde sosyal sermaye öz yeterlilik ve öz saygının rolü. *Turkish Studies-Economy*, 15(1), 185-206.
- İmiroğlu, A., Demir, R., & Murat, M. (2021). Psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak bilişsel esneklik, bilinçli farkındalık ve umut. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 2037-2057. <https://doi.org/10.17755/esosder.859555>
- Kahraman, Ü., & Çelik, O. T. (2022). Öğretmenlerin örgütsel destek algıları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 7(1), 1-17. <https://doi.org/10.46628/itbhssj.1134102>

- Keskin, O., & Toprakçı, E. (2024). Okul yöneticilerinin genel öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre meta-analizi. *E-International Journal of Educational Research*, 15(1).
- Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43(2), 207-222. <https://doi.org/10.2307/3090197>
- Kılın, M. (2017). Psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak z-yeterlik ve etkileşim kaygısı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (13), 207-216.
- Klassen, R. M., & Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756. <https://doi.org/10.1037/a0019237>
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). Guilford Press.
- Kurt, N. (2018). *ğretmenlerin psikolojik sermaye algıları ile psikolojik iyi oluşları ve iş doyumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Lachman, M. E., & Weaver, S. L. (1998). The sense of control as a moderator of social class differences in health and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(3), 763–773. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.3.763>
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (1994). Toward a unifying social cognitive theory of career and academic interest, choice, and performance. *Journal of Vocational Behavior*, 45(1), 79–122. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1994.1027>
- Luszczynska, A., Gutierrez-Dona, B., & Schwarzer, R. (2005a). General self-efficacy in various domains of human functioning: Evidence from five countries. *International Journal of Psychology*, 40(2), 80-89.
- Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005b). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457. <https://doi.org/10.3200/JRLP.139.5.439-457>
- Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. Oxford University Press.
- Malhotra, N. K., & Dash, S. (2011). *Marketing research: An applied orientation*. Pearson Publishing.
- Oğuz Duran, N., & alışkan, B. (2020). Psikolojik iyi oluş, cinsiyet, mesleki kıdem ve okuldaki görev sresinin ğretmen kültürlerarası duyarlılığını yordamadaki rolleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(1), 198-218. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.560090>
- zbek, S., & Akyüz, O. (2022). Futbolcuların psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 245-256.
- Özer, S., Nuri, C., & Bağlama, B. (2023). Özel eğitim ğretmenlerinin COVID-19 pandemisinde psikolojik iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 508-521. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.1285514>
- Özsoy, E., & Ardıç, K. (2020). Çalışanların karanlık kişilik özelliklerinin tükenmişliğe etkisinde genel öz-yeterliliğin düzenleyici rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 144-154.
- Parlar, H., & Gençal Yazıcı, S. (2017). Evli ve bekar yetişkinlerin genel öz-yeterlik ve benlik saygılarının incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(31), 207–247.
- Ross, C. E., Mirowsky, J., & Goldsteen, K. (1990). The impact of the family on health: The decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 52(4), 1059–1078. <https://doi.org/10.2307/353319>
- Ross, J. A., & Bruce, C. D. (2007). Professional development effects on teacher efficacy: Results of a randomized field trial. *The Journal of Educational Research*, 101(1), 50-60. <https://doi.org/10.3200/JOER.101.1.50-60>

- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83(1), 10-28. <https://doi.org/10.1159/000353263>
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Sarıtaş, S. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının psikolojik iyi oluş halleri, mesleki kaygı düzeyleri ve öz yeterlik inançlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2004). Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: A multi-sample study. *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315. <https://doi.org/10.1002/job.248>
- Scherbaum, C. A., Cohen-Charash, Y., & Kern, M. J. (2006). Measuring general self-efficacy: A comparison of three measures using item response theory. *Educational and Psychological Measurement*, 66(6), 1047-1063.
- Schunk, D. H., & Pajares, F. (2002). The development of academic self-efficacy. In A. Wigfield & J. S. Eccles (Eds.), *Development of achievement motivation* (pp. 15–31). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-012750053-9/50003-6>
- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In M. Johnston, S. G. Wright, & J. Weinman (Eds.), *Measures in Health Psychology: A User's Portfolio. Causal and Control Beliefs* (Vol. 1, pp. 35-37). Nfer-Nelson.
- Schwarzer, R., & Hallum, S. (2008). Perceived teacher self-efficacy as a predictor of job stress and burnout: Mediation analyses. *Applied Psychology*, 57(1), 152-171. <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2008.00359.x>
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
- Seyedi-Andi, S. J., Bakouei, F., Adib Rad, H., Khafri, S., & Salavati, A. (2019). The relationship between self-efficacy and some demographic and socioeconomic variables among Iranian Medical Sciences students. *Advances in Medical Education and Practice*, 10, 645–651. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S185780>
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2007). Dimensions of teacher self-efficacy and relations with strain factors, perceived collective teacher efficacy, and teacher burnout. *Journal of Educational Psychology*, 99(3), 611-625. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.99.3.611>
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1059-1069. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.11.001>
- Şencan, H. (2005). *Güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Telef, B. B. (2011). Psikolojik iyi oluş ölçeği (PİOO): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *11. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, 3–5 Ekim, Selçuk-İzmir.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği (PİOO): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Tipton, R. M., & Worthington, E. L. (1984). The measurement of generalized self-efficacy: A study of construct validity. *Journal of Personality Assessment*, 48(5), 545-548. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4805_14

- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00036-1](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00036-1)
- Uğurlu, F., (2020). Psikolojik iyi oluş, İçinde K. Eryeşil, Pozitif örgütsel davranışta güncel yaklaşımlar, ss. 102-122. Eğitim Yayınevi.
- Uğurlu, F., & Fırat, İ. (2023). Nomofobik davranışların akademik öz-yeterlik üzerindeki etkisinde genel öz-yeterliğin aracılık rolü. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 596-621.
- Üner, M., Özbacı, N., Bayrak, E., Can, İ., şahinler, Y., & Alphan, M. (2023). Okul idarecilerinin yaşam doyumları ve psikolojik iyi oluşlarının öz yeterliklerini yordama düzeyinin belirlenmesi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 4(1), 30-44.
- Xie, J., Liu, M., Zhong, Z., Zhang, Q., Zhou, J., Wang, L., Ma, K., Ding, S., Zhang, X., Sun, Q., & Cheng, A. S. K. (2020). Relationships among character strengths, self-efficacy, social support, depression, and psychological well-being of hospital nurses. *Asian Research*, 14, 150-157. <https://doi.org/10.1016/j.amr.2020.06.002>
- Yılmaz, H., & Büyükcebeci, A. (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(54), 707-744.
- Yin, H., Tam, W. Y. T., & Lau, E. (2023). Happy teachers are efficacious and committed, but not vice versa: Unraveling the longitudinal relationships between Hong Kong kindergarten teachers' psychological well-being, self-efficacy, and commitment. *Teaching and Teacher Education*, 123(103997), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2022.103997>
- Yurtal, F., & Elgit, B. (2022). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf içi davranışlarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(235), 2275-2296. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.885220>
- Yüner, B. (2020). Investigation of the relationship between academic self-efficacy, academic motivation and success: The case of prospective teachers. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49(2), 706-733.
- Zeng, W., Wu, X., Xu, Y., Wu, J., Zeng, Y., Shao, J., Huang, D., & Zhu, Z. (2021). The impact of general self-efficacy on psychological resilience during the COVID-19 pandemic: The mediating role of posttraumatic growth and the moderating role of deliberate rumination. *Frontiers in Psychology*, 12, 684354. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.684354>